

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI

CEP KİTAPLARI - ???
AİLEM SERİSİ - 03

Editör

Doç. Dr. Huriye Martı

Koordinasyon

Yunus Akkaya

Grafik Tasarım

AralGroup | Creative

Tel: 0.312 433 2725

Baskı

AralGroup | Creative

Tel: 0.312 433 2725

Baskı Takip

İsmail Derin

İletişim

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı

Tel: (0 312) 295 72 93 - 94

Faks: (0 312) 284 72 88

e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

www.diyanet.gov.tr

Eser İnceleme Komisyon Kararı

00.00.0000/..

1. Baskı Ankara 2014

2014-06-Y-0003-000

ISBN 978-975-19-0000-0

Sertifika No: 12930

Ailemde Bir Genç Var

Dr. Fatma Bayraktar Karahan

Hız. Peygamber'in ordusu, Rum topraklarına doğru sefer hazırlığı içindeydi. Peygamber Efendimiz, kendisine annelik yapmış olan Ümmü Eymen ile azatlı kölesi Zeyd'in evliliğinden dünyaya gelen Üsâme'yi orduya komutan tayin etmişti. Genç sahabinin böyle önemli bir göreve getirilmesinden endişe duyanlar oldu. Bir delikanlı, bu ciddi vazifeyi yerine getirebilir miydi? Hem komutanlık edeceği orduda ashabın ileri gelenlerinden yaşı ilerlemiş kimseler de vardı. Bu nasıl olacaktı? Ortaya çıkan endişeli hâli gören Resûl-i Ekrem, ashabını toplayarak şunları söyledi: *"Siz şimdi Üsâme'nin kumandanlığı hakkında ileri geri konuşuyorsunuz. Daha önce babasının kumandanlığı hakkında da konuşmuştunuz. Allah'a yemin ederim ki Zeyd bu göreve nasıl layık ve en sevdiğim insanlardan biri idiye, hiç şüphesiz Üsâme de babasından sonra en sevdiğim insanlardan biridir."* (Buhârî, Megâzî, 88) Peygamberimizin bu sözüyle o gün hem itirazlar kesilmiş, hem de genç Üsâme cesaretlenmişti.

Nedir Gençlik?

Yaşamın en güzel çağı... Çocukluktan çıkmanın verdiği heyecanla filizlenen umutların baharı... Her gün gelişen ve güçlenen bir beden, coşan duygular, keşfedilen bir manevi soluk... Gün gelip durulacak, olgunlaşacak ve yetişkin olarak insanlık ailesine katılacak bir kişiliğin inşa yılları...

Gençlik... Bir ömrün koşar adım yaşanan ve kaybedilmek istenmeyen zamanı... Öyle ki, insanın mutluluk yurdu cennet, tüm nimetlerin en güzelleri ve hayatın bu en güzel çağı gençlik ile tasvir edilir bize. (Vâkıa, 56/17) İnsana bütün nimetler sorulduğu gibi bu nimet de sorulacaktır ayrıca. *“Sonra, and olsun, nimetlerden o günde elbette hesaba çekileceksiniz.”* (Tekâsür, 102/8) buyurur Rabbimiz. Ömrünü nerede harcadığı, malını nereye sarf ettiği, bildiği ile amel edip etmediği sorulduğu gibi, bedenini nerede yıpratıp gençliğini nasıl tükettiği de sorulacaktır insanoğluna. (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 1) Zira bu en güzel çağ, değerlendirilmeli, dolu dolu geçirilmeli ve hayata

hazırlanılmalıdır. Gençlik enerjisi, Yüce Allah'ın emirleri doğrultusunda yönlendirildiğinde ortaya muazzam güzellikler çıkacaktır, örneklerini tarih boyunca gördüğümüz gibi...

Hz. İbrahim, daha genç yaşlarındayken, puta tapan kavmiyle tek başına mücadele etmemiş miydi? (Enbiyâ, 21/51-70) Bütün olumsuz şartlara rağmen Hz. Yusuf, dürüstlük ve iffetiyle nefesine dur diyerek genç yaşında Mısır'a vezir olmamış mıydı? (Yusuf, 12/23-56) Ve Ashab-ı Kehf... Mağara ehli... O gençler Kur'an'a

konu olmamışlar mıdır?

Onlar, genç yaşlarında inandıkları gibi yaşayabilme uğruna diyarlarını terk etmiş; haktan yana oluşları ve dimdik duruşları ile Kur'an'ın övgüsüne mazhar olmuşlardır.

"Hani o gençler mağaraya sığınmışlardı da 'Ey Rabbimiz! Bize katından bir rahmet ver ve içinde bulunduğumuz şu durumdan bize bir kurtuluş yolu hazırla.' demişlerdi. Bunun üzerine biz de nice yıllar onların kulaklarını (dış dünyaya) kapattık."
(Kehf, 18/10-13)

Enerjinin, gücün, heyecanın dorukta olduğu gençlik dönemi, “büyümek, olgunlaşmak” anlamını taşıyan ergenlikle başlar.

Çocukluk geride kalmıştır artık. Büyümekte olan bedeni, geliş-

mekte olan zihniyle hayata katacak çok şeyi vardır gencin. Ama önce hayata hazırlanmalıdır, bunun için de gencin kendisini, yapabileceklerini keşfetmesi gerekir. Sınırlarını herkese kabul ettirme, farklı olduğunu ispat etme çabasıdır. Bu yüzden itiraz cümleleri kurar, isyan eder ve bazen her şeye “hayır” der. “Ben farklıyım ve bir yetişkinim!” demenin başka biçimidir bu itirazlar. Artık çocuk olmadığını kabul etmek, varlığına saygı duymak ve güvenmek, gencin can suyudur aslında.

“Sonra onları uyandırdık ki, iki gruptan hangisinin bekledikleri süreyi daha iyi hesap ettiğini bilelim. Biz sana onların haberlerini gerçek olarak anlatıyoruz. Şüphesiz onlar Rablerine inanmış birkaç gençti. Biz de onların hidayetlerini artırmıştık.”

(Kehf, 18/10-13)

AILEMDE BİR GENÇ VAR

Peygamberimizin İslam'ı gizli olarak anlattığı Mekke'deki ilk yıllarda, Allah'ın ayetlerini duyurmak için on yedi yaşındaki Erkam'ın evini seçmesi ne kadar onur vericidir! İslam bir gencin evinde filizlenmiştir. Allah Resûlü gençlere güvenmiş, onlara önemli görevler vererek kendilerini geliştirme ve topluma hizmet etme fırsatı tanımıştır. Gençleri görevlendirdiğinde tecrübesizlikten kaynaklanabilecek endişelerini yok etmek için onlara bilgi ve güven de aşılamıştır. Mesela Yemen'e kadı olarak görevlendirdiğinde genç ve tecrübesiz oluşunu gerekçe göstererek çekingen davranan Hz. Ali'yi cesaretlendirmiş, *"Allah'ım, onun kalbine hidayet ver ve lisanını sabit kıl!"* diye dua ederek gönlünü ferahlatmış ve bir davada nasıl hüküm vermesi gerektiğini ona anlatmıştır. Allah Resûlü'nün bu duasını ve eşsiz desteğini alan Hz. Ali'nin, *"Bundan sonra iki kişi arasında hüküm verme konusunda hiç tereddüt etmedim."* sözü, desteklendiğinde bir gencin hissedeceği özgüvenin en güzel örneğidir. (İbn Mâce, Ahkâm, 1)

Medine’de mescidin hemen yanı başında Sevgili Peygamberimizin eğitimleriyle birebir ilgilendiği kesim, yine gençlerdir. Kendilerini ilme adayan bu gençler Ashab-ı Suffe ismiyle meşhurdur. Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Mes’ûd, Abdullah b. Abbâs, Muâz b. Cebel ve Enes b. Mâlik, Efendimizin yanında gençliklerini yaşayan meşhur sahabilerden birkaçıdır.

Gençlerin ihtiyacı sadece tecrübesizliğe karşı yüreklendirilmek değildir. Ne kadar çalkantılı bir duygu dünyasında yol aldıklarını bilelim isterler. Duygularını yoğun bir şekilde yaşarlar. Onlara kanları deliden kinaye “delikanlı” denmesi bundandır. İstek, arzu, heyecan, gurur, şiddet gibi duyguları dorukta yaşamaları güzeldir ama risk taşır. İnkâr edilen veya kontrol edilemeyen duyguları, hata yapmalarına zemin hazırlar. Duygu patlamaları ise bazen haklı iken haksız duruma düşmelerine neden olur.

Bu yüzden Peygamberimiz, gençlerin duyguları sebebiyle ortaya çıkabilecek aşırılıkları, onları kırmadan, incitmeden, küçük düşürmeden engellerdi. Kinayarak ve kızarak değil, anlatarak ve ikna ederek onları yanlışla karşı bilinçlendirir, günaha karşı güçlendirirdi. Ve müjdeleyerek...

Onun dilinde, kulluk bilinci ile büyüyen ve gençlik coşkusuna rağmen harama düşmeyen genç, Allah'ın gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı o dehşetli kıyamet günü arşın gölgesi altında gölgelenecek yedi sınıf insandan biri değil midir? (Buhârî, Ezân, 36)

Gençlerimizi çocukluktan yetişkinliğe geçişte yalnız bırakmamak, Hz. Peygamber'in müjdesine ulaşmalarına yardım etmek ve duyarlı nesiller yetiştirmek için öncelikle onları tanımalı ve anlamalıyız: Genç kimdir?

Ben Gencim!

Değişkendir duygularım. Bazen istikrarsız bazen kararsız görünmem bundandır hep.

Genç, ergenlik ile oldukça hızlı bir değişime ayak uydurmak zorunda kalır. Yaşadığı bu fiziki değişim, onda zihinsel ve sosyal etkiler oluşturur. Bu sebeple çok sık sinirlilik hâli, hırçınlık ya da alınganlık gösterir. İniş çıkışlar yaşar. “Gençler düşünebilselerdi; yaşlılar yapabilselerdi!” der bir özlü söz. Zira bir gencin duyguları çoğu zaman muhakeme yeteneğinin önüne geçer.

Çevresi tarafından beğenilmeyi, insanların kendisini sevmesini ve yeni arkadaşlar edinmeyi isterken, ulaşamadığını düşündüğü bu hedeflere karşı zaman zaman hırslanır. Beğenilmek, özellikle karşı cins tarafından değerli görülme bazen her şeyden önemli görünebilir gence.

“Ben buradayım” demek ve yeni bir kimlik oluşturmak istiyorum.

Ergenlikle başlayan dönemde sistematik düşünme melekesi gelişen genç, kendini, hayatı ve tüm kuralları sorgulamaya başlar. Çünkü o, var

olan düzen içinde “kim olacağına” karar vermeye çalışmaktadır. Anne babasıyla aynı olmak değil, yeni ve farklı biri, bir birey olmak ister. Giyim kuşamıyla, konuşmasıyla, saç şekliyle farklı olmak için denemeler yapar. Bir bakarsınız derli toplu bir bakarsınız sizden tamamen farklı.

Bir amaç edinmek ve bununla anne babasının beklemediği ve bazen istemediği bir alanda kendini var etmektir hayali. O güne kadar büyüklerinden öğrendiği her şeyi birer yapı malzemesi olarak kullanır ve kendini inşa eder. İtiraz eder, eleştirir, en doğru fikrin ona ait olduğuna inanır. Çevresinde otorite olarak gördüğü herkesten farklı olmayı deneyebilir. Nasihat dinlemekten hoşlanmaması da bundandır. Biraz sabırlı olursak, kendisini ifade etmesine müsaade eder ve denemelerini hoş görüyle karşılarsak rotasını bulması kolaylaşacaktır.

Arkadaşlarım olsun, bir gruba ait olayım istiyorum.

Kendini ispat çağıdır gençlik. Varlığını gösterecek bir alan oluşturmak ister genç. Onun için aidiyet duygusunun önemli bir yeri vardır. Artık sadece ailesiyle sınırlı kalmayan geniş bir alanda başkaları-

nın da sevgisini ve desteğini almaya başlar. Kimliğini oluştururken bir gruba ait olmak, o grup içinde kendini var etmek, enerjisini böylesi bir alanda harcamak gencin tercih edeceği bir tavidir.

Genç, bu aidiyet duygusunu çoğu zaman arkadaş grubu içerisinde yaşar. Yaşlıları tarafından kabul görmek onun özsaygısını geliştirir, arkadaşları sayesinde kendisini daha saygın ve güvenilir bir insan olarak hisseder. Kendisiyle benzer özellikler gösteren, aynı sorun ve deneyimleri yaşayan arkadaşlarıyla her şeyini paylaşabildiğini düşünür. Onu anlayanların arasında mutludur, özgürdür.

Bağımsız olmak istiyorum.

Genç için özgürlük, kendi ayakları üzerinde durabilen bir insan olabilmesinin, kısaca büyüdüğünün kabul edilmesidir. Yeni ne düşünebilirim, hayata başka bir pencereden nasıl bakabilirim, ne gibi kararlar alabilirim diye çabalar genç. Karşı çıkması, tartışmaya her an hazır olması bu özgürlük çabasıdır. Anne ve babasıyla aynı fikri paylaştığında bile, bu durumun onun bağımsızlığını engellediğini düşünebilir. Kısacası, “Hayır” diyebilmek, onun için bağımsızlığının işaretidir.

**Unutmayın ki,
maneviyatının
güçlü olması,
bir gencin
kendisiyle,
çevresiyle ve
Rabbiyle
barışık
olmasını
sağlar.**

“Hayır” demesi engellendiğinde “Tamam” der ama ondan istenilenleri yapmayabilir. Ağırdan alan, umutsuz ve söylenenlere kayıtsız bir tavır, gencin pasif direnişinin yansımasıdır. Söylenenleri duymazdan gelebilir, büyükler tarafından önemli kabul edilen meselelere ilgi gösteremeyebilir. Ancak aynı genç, kendi dünyasında önemli gördüğü bir konu için ciddi fedakârlıklarda bulunabilir. Çünkü bu onun seçimidir!

Pek çok şeyi yeni öğreniyorum: Tartışmayı, fikir öne sürmeyi, toplumsal kuralları...

Artık çocukluk yıllarını geride bırakan genç, ailesinde, okulda, mahallede, akrabaları arasında daha çok görünmek, toplumsal yaşamda daha çok yer almak ister. Bunun için toplumsal kuralları öğrenmeye ve anlamaya, bir taraftan da sorgulamaya ve değiştirmeye çalışır. Belki de bu yüzden denilir ki, “*İnsan gençliğinde öğrenir, yaşlılığında anlar.*” Hayatın doğru ve yanlışlarını belirlemeye çalışmak, gencin geleceği için çok olumludur. Ancak bunu nasıl yapacağını bazen bilemeyebilir.

AİLEMDE BİR GENÇ VAR

Bir gencin sosyal kabule de ihtiyacı vardır. Çoğu zaman yeni ortamlara girmeye çekinen genç bir insan için toplumda kabul görmek ve kendine bir yer edinmek kolay değildir. Sorumluluklar üstlenerek kendini ispatlamak istese de çoğu zaman yetişkinler bunun için erken olduğunu düşünür. Oysa gencin varlığını gösterebileceği, kendini anlatabileceği özgür alanlara ihtiyacı vardır. O da herkes gibi anlaşılmayı, kabul görmeyi ve kendini önemli hissetmeyi ister.

Bir Genç Bizden Ne İster?

Onu dinleyin.

Gençle sağlıklı iletişim kurmak isteyen bir yetişkin, söyledikleri önemsiz bile görünse onu dikkatle dinlemeli, sözünü kesmeden, eleştirmeden ona zaman ayırmalıdır. Kendisine kulak veren, fikirlerini önemseyen birinin olması, gencin kendisine güven duymasını ve onu dinleyen ile sıkı bağlar geliştirmesini sağlar.

Sevgili Peygamberimizin etrafında kenetlenen gençlerin ona olan bağlılıklarında sağlıklı bir iletişimin varlığı ve etkisi aşikârdır. Bir seferinde nefesine hâkim olamadığı için artık zina etmek istediğini söyleyen ve bunun için izin isteyen bir delikanlı ile Peygamberimiz arasında geçen diyalog, şaşırtıcı olduğu kadar ebeveyn ve yetişkinler için son derece kıymetli bir örnektir. Gencin, sıkıntı ve talebini duyan bazı sahabiler, hemen onu susturmaya kalkışılar. Ancak Resûlullah onlara müsaade etmez, genci yanına oturtur ve ona sırasıyla sormaya başlar: Bir başkasının kendi anesiyle, kızıyla, kız kardeşiyle, halasıyla ve teyzeyle zina etmesine razı olacak mıdır? Genç her seferinde “Hayır” cevabını verir. Resûlullah da

her seferinde diğer insanların da buna razı olmayacağını sakın bir dille anlatır. Nihayet bu niyetinden vazgeçtiğini söyleyen genç, Peygamber duasıyla şereflenir: *“Allah’ım, bu gencin günahını bağışla, kalbini temizle, ırzını koru!”* (İbn Hanbel, V, 257)

**Bir gence
ulaşmanın yolu,
onu dinlemekten
geçer...**

Bir delikanlının konuşmaya karar vermesi, sıkıntı yahut talebini dile getirmesi ebeveyn için onunla bağ kurabilmek adına çok önemli bir fırsattır. Zira çoğu zaman gençler, duygu ve fikirlerini ifade etmekte isteksiz davranabilirler. Unutmamalıyız ki problemlerini dinlemediğimiz gençler, bizim bulduğumuz çözümleri dinlemeyecektir.

Eleştirmeyin, takdir edin; kıyaslamayın, kabul edin.

Her insan farklıdır, başka bir âlemdir, biriciktir. Genci kardeşleri, akrabaları, arkadaşları ve hatta anne babası ile mukayese etmek, kişiliğini yaralayacaktır. Onun herkesten farklı olduğunu bileerek davranmalı, onu kendi hâliyle kabul etmelidir. Doğuştan getirdiği veya sonradan emek vererek geliştirdiği güzel özelliklerinden dolayı her genç takdiri hak eder. Yaptıklarına ilgi göstermeli, onu gerçekten takdir edebileceğimiz fırsatları da görmeye çalışmalıdır. Aksi hâlde genç, ümitsizliğe kapılıp çabalamaktan veya sizi memnun etmeye çalışmaktan vazgeçebilir.

Kendini bulma ve hayat yolunu çizme telaşında olan gencin genellikle nasihatlere kapalıdır kulakları. Bir gençle onun davranışları hakkında konuşmak istediğimizde dostça hareket etmeyiz. Kırıp dökerek, alay ederek, inciterek değil; yapıcı ve saygılı bir üslupla, henüz oluşturmaya çalıştığı şahsiyetini örselemeden konuşmalıyız. Her ne kadar yaşam boyunca rollerimiz farklı da olsa, Yüce Yaratıcı karşısında “insan olma onuru” bakımından eşit olduğumuzu unutmamalıyız.

Sakin ve sabırlı davranın.

Anne baba olarak bir genç ile gerilim yaşamamızın an meselesi olduğunu hepimiz biliriz. Gençle çatıştığımız noktalarda sakin davranmalı, büyük olduğumuzu hatırlayarak alttan alan biz olmalıyız. Onunla yüksek sesle tartışmamalı, onu tehdit etmemeliyiz. Gerilimi yükseltmek, ilişkimizi zedelemekten başka bir işe yaramayacaktır. Biz inatlaştıkça o direnecek, aramızdaki sevgi ve saygı bağı yıpranacaktır.

Allah Teâlâ buyuruyor ki,
“*Bilin ki mallarınız ve evlâtlarınız birer imtihan vesilesidir. Katında büyük mükâfat olan ise ancak Allah’tır.*”
(Enfâl, 8/28)

Anne baba gencin yaralanmasından korkar; başına bir kaza gelmesin, ona bir şey olmasın diye kalbi titrer. Aynı şekilde gönlü yaralanmasın diye de gayret ve itina göstermelidir. Bazen genç bunu fark edemez, iyiliğini istediğini göremez. Bazen canı acıyarak öğrenmesi gerekir hayatı. O zaman da anne babaya düşen, sabır ve duadır.

**Ne attan düşmedik
yığit, ne de sürçmedik
at vardır. Önemli
olan düştükten sonra
doğrulup kendine
gelmektir.**

Hata değil, are bulun.

Anne babalar, bir gencin coşkulu veya içine kapalı hallerine sabretmekte zorlanabilir. Onun yanlış davranışlarından ötürü öfkelenip üzülebilir. Ancak gencin hatası ne denli büyük olursa olsun ebeveynin sevgisi bitmez. Anne babasının koşulsuz sevgisinin her durumda devam edeceğini bilmesi, bir genç için büyük önem taşır. Böylelikle genç, hata yaptığında bile anne babasıyla bağını koruyabilecek, hatasını düzeltme yolunu yine onların yardımıyla öğrenebilecektir.

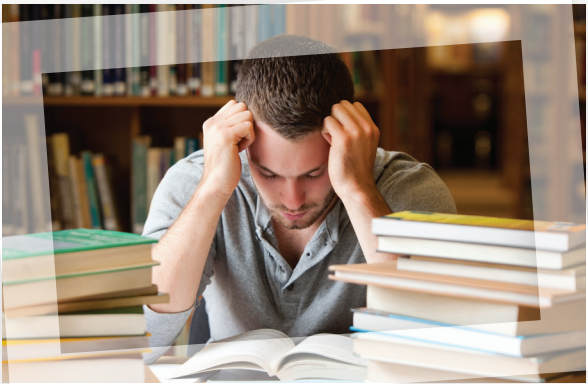
Gençler belki de sevgi sunumuna en çok ihtiyaç duydukları ağdadır. Onlara hoşlandıkları en uygun biçimde sevgimizi göstermeli, iyi günde olduğu gibi başarısızlığın ya da hatanın acısını yaşadıkları günde de onları desteklemeliyiz. Böylelikle genç, hata yapabileceğini ve bu hatadan vazgeçip doğruya yönelebileceğini öğrenecek, beslendiği sevgi sayesinde her geçen gün ahlaki değerleri daha fazla benimseyecektir.

Hem anne babalar olarak bizim hem de gencin öğrenmesi gereken temel dstr, hayatta yanlış ve hatanın olabileceğidir. Esas olan, hata veya yanlış fark edip ondan dönebilmek, doğruya ynelebilmektir. Zira hatalar fark edildiğinde, ilerinde önemli dersleri de barındırır.

Güvenin ve sorumluluk verin.

Özgüven geliştirmek zorundadır genç. Karar verebilmek, müteşebbis olabilmek ve liderlik yapabilmek için özgüveni olmalıdır. Bunu sağlamanın yolu ise öncelikle bizim ona güvenmemizden geçer. Fikrini sormamız, görüşlerine değer vermemiz bir genç için hayatî önem taşır. Buyruklar altında ezilen ve kişiliği yok sayılan bir delikanlı, farklı fikirlere saygıyı, kararlarının arkasında durmayı nasıl öğrenebilir ki? O hâlde gencin düşünceleri yetişkinlerle uyuşmasa da önemsenmeli, teklifi yanlış olsa bile zihnî gayreti takdir edilmelidir. Böylelikle ileride kendine güvenen, yeteneklerini keşfedip donanımlarını değerlendirebilen bir yetişkin olabilecektir.

Sorumluluk da verilmelidir gence. Evde kendisine söz hakkı ve sorumluluk verilmeyen genç, toplumsal yaşamda zayıf düşecektir. Anne babası tarafından sürekli biçimde hataları örtbas edilen, eksikleri telafi gören, sorumsuzluğunun sonuçlarına katlanmasına izin verilmeyen bir genç, güçlenemeyecektir. Ama gencin hayatında bağımsızlık ile sorumluluk denge içinde olduğunda, başarılı olmanın hazzını hissedecektir.

Sınırlarınızı, kurallarınızı ve beklentilerinizi ona anlatın.

Anne baba, doğru adımlar atabilmesi için ihtiyaç duyduğu toplumsal ve ahlaki sınırları gence göstermeli ve beklentilerinde tutarlı olmalıdır. Çünkü hayatın acemisi olan bir gencin, nerede nasıl hareket edeceğine, hangi imkânları onaylayıp neleri reddedeceğine karar verebilmek için sınırları öğrenmeye ihtiyacı vardır. Net ve gerçekçi olmayan beklentiler, gence bir yön tayin etmekten çok onun bocalamasına, yanılmasına ve kendi hakkını da olumsuz duygular geliştirmesine neden olur.

Diğer yandan, duruma ve kişiye göre değişen, kendi içinde tutarlılık taşımayan kurallar, gencin

değerlerin hâkim olduğu bir yaşama hazırlanmasına da imkân vermez. Bugün hoş karşıladığınızı yarın affetmemeniz, bugün izin verdiğiniz öbür gün yasaklamanız gencin dürüst ve samimi olmasını zorlayacaktır. Aile, huzur ve sükûn atmosferi içinde değerlerin yaşandığı, sınır ve kuralların sağlam bir mihenk ile belirlendiği ortam olmalıdır. Zira değişkenlik, kararsızlık, tutarsızlık ebeveyn için değil ancak gençler için normal olabilir.

Davranışlarınızla örnek olun. Önemli olan sözler değil, davranışlardır!

Ergenlik, gence bazı şeyleri anlatamadığımız, anlattıklarımızın da doğru olduğunu zaman zaman kabul ettiremediğimiz bir dönemdir. Doğrusu öğüt dinlemek, gencin hiç hoşlanmadığı bir iştir ve gence ulaşmanın yolu konuşmaktan ziyade örnek olmakla mümkündür. Genç sahabe Abdullah b. Mes'ûd der ki, *"Peygamber (s.a.s.) bizleri usandırmamak için vaaz ve nasihati belli günlerde yapardı."* (Buhârî, İlim, 11) Uzun ve sıkıcı konuşmalar yapmaktan ısrarla kaçınan Sevgili Peygamberimiz hâl ve hareketleriyle çevresindekileri her an eğitirdi. Bizim de davranışlarımız, kazandırmak istediğimiz davranışlardan olmalıdır.

Sözlerimiz davranışlarımıza, davranışlarımız değerlerimize uygun olsun ki, anlattıklarımız anlam bulsun ve gencin bize saygısı baki kalsın.

İnsan, kendi yapmadığını bir başkasına emretmemesi konusunda Yüce Allah tarafından uyarılmıştır: *“Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük bir nefretle karşılaşır.”* (Saff, 61/2-3) Zira davranışa uygun olmayan söz, boş; söze uygun olmayan davranış, sahtedir. Anne baba olmak ise, sözünün anlamlı, davranışının samimi olmasını zorunlu kılmaktadır. Anne babanın doğru davranışları sözlerini tesirli hale getirir, sözü tesirli olan anne babalarla genç arasındaki ilişki de güç kazanır.

Olumlu bir arkadaş çevresi oluşturmaları için yardım edin. Arkadaşlarını tanıyın.

Ergenlik ile başlayan gençlik yıllarında arkadaşlık ve arkadaşlar her şeyin önüne geçer. Sosyal hayata adapte olmaya çalışan genç, bunu en kolay bir arkadaş grubu içinde başaracaktır. Yani dayanışmayı, kendini anlatmayı, gönül almayı, hakkını aramayı, özür dilemeyi arkadaşları arasında öğrenecektir. Bu sebeple arkadaşlarına herkesten ve her şeyden fazla önem verebilir. Anne baba, bu gerçeği bilerek hareket etmeli, çocuğunu arkadaş edinmeye teşvik etmeli ve “Oğlumun/kızımın arkadaşları kimler?” sorusuna cevap verebilmelidir.

Diğer taraftan gencin arkadaşlarının aileleriyle tanışmak da onun etkileşim içinde bulunduğu çevreyi keşfetmek açısından son derece önemlidir. Çünkü gençler ailelerinden edindikleri bilgi ve görgüleri harmanlayarak ortak bir kültür inşa eder. Genç evlatlarının arkadaşlarıyla tanışan anne baba, bu sayede gençle aralarında yeni köprüler kurmayı başarıp sınırlarını sarsmadan onu maddi ve manevi tehlikelerden koruyabilecektir. Peygamber Efendimizin ikazını burada hatırlamamızda fayda var:

Peygamberimiz diyor ki: *“İyi arkadaşla kötü arkadaşın örneği, misk taşıyan kimse ile körük üfüren kimse gibidir. Misk taşıyan ya sana onu ikram eder, ya sen ondan misk satın alırsın ya da ondan güzel bir koku alırsın. Körük üfüren kimse ise ya elbiseni yakar ya da ondan kötü bir koku alırsın!”* (Müslim, Birr ve sıla, 146)

Enerjisini kullanabileceği alanlar oluşturun.

Gençlerin gücü ve yaşam enerjisi dorukta dır demiştik. Genç demek, enerji demektir. Öyle ki bu dönemde insan iyilikte de kötölükte de büyük mesafeler alabilir! Allah'ın kendilerine ikramı olan bu enerjiyi bastırmaya değil, anlamlı biçimde kullanmaya ihtiyaçları vardır. İçlerinden taşan enerjiyi uygun yollarla harcayamadıklarında öfke fırtınalarına kapılabilirler. Aşırı hareketli hâlleri ve günaha kayma riskleri de ancak enerjilerinin doğru şekilde yönlendirilerek kullanılması ile bertaraf edilebilir. Dolayısıyla spor aktiviteleriyle, zihinsel ve fiziksel çalışmalarla, kültür-sanat etkinlikleriyle gençlerin enerjisi faydalı bir alana kaydırılmalıdır.

Gençler idealisttirler ve hedefleri doğrultusunda çok sıkı çalışabilirler. Kontrol edilmesi zor olan enerjileri ve idealist yapıları ile gençler, istismarcı grupların kolaylıkla hedef kitlesi olabilirler. Dinamik ve heyecanlı yapısıyla ümit vadeden bir genci suiistimalden koruyabilmenin yolu, ona anlamlı hedefler kazandırmak, onu doğruya ve faydalıya yönlendirmektir.

Umutsuzluğa kapılmayın. Gençten vazgeçmeyin!

Elimizden gelenin en güzelini yaparız anne baba olarak. Ama bazen bütün emeklerimize, gayretimize rağmen gençten cevap alamayız. Üzüntü ve kırgınlıklar oluşabilir yüreklerimizde. Kendimizi, talihimizi, genci, içinde yaşadığımız çağı suçlayabiliriz zaman zaman. Ancak durum ne denli vahim görünürse görünsün, insan asla umutsuzluğa kapılmamalıdır. Ve anne baba evladından asla vazgeçmemelidir.

Unutmamalıyız ki bir fidanın büyümesi zaman alır. Meyve veren olgun bir ağaç hâline gelebilmesi için ısrarlı, kararlı ve bilinçli bir çabaya ihtiyaç vardır. Hz. Yakub'un yavrusuna duası gibi, yıllar sürmesi gerekse de ısrarla Allah'ın yardımını talep etmeli, gencin hayrı, mutluluğu için gayret göstermeli ve "Bundan adam olmaz." diyerek bir gençten ümit kesmemelidir.

*"Yakub şöyle dedi:
Ben tasa ve üzüntümü ancak
Allah'a arz ederim. Ben Allah
tarafından sizin bilmediğiniz şeyleri
bilirim. Ey oğullarım! Gidin Yusuf'u
ve kardeşini araştırın. Allah'ın
rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü
kâfirler topluluğundan başkası
Allah'ın rahmetinden ümidini
kesmez."*

(Yusuf, 12/86-87)